

„Bhagavad-gīta“ 14.5 sako, kad „materialią gamtą sudaro trys guṇos: sattva - dorybė, rajas - aistra ir tamas - neišmanymas. Kai amžina gyvoji esybė susiliečia su gamta, o tvirtaranki Arjuna, guṇos ją susaisto.“

Žodis guṇa reiškia savybę arba materialias savybes. Nirguṇa reiškia be materialių savybių. Kṛṣṇa taip pat turi savybes, tačiau jos – acintya guṇa - nesuvokiamos ir nematerialios.

Guṇa taip pat reiškia virvę. Kaip virvė supinta iš gijų yra labai tvirta, taip ir materiali gamta, supinta iš trijų guṇų yra neįveikiama gyvajai būtybei. Guṇos supančioja gyvają būtybę materialiam pasaulyje. Tai pagrindinė guṇų funkcija. Žmogus surištomis rankomis ir kojomis negali išvaduoti pats savęs. Jam reikia laisvo žmogaus, dvasinio mokytojo.

Guṇas, kaip ir pačią materialią gamtą, sukūrė Kṛṣṇa. Jis pats būdamas materialios energijos kūrėjas nėra pavaldus guṇoms, kaip karalius ar įstatymų leidėjas nėra pavaldus šioms įstatymams, bet yra virš jų. Iš tiesų tai nereiškia, kad karalius gali elgtis kaip nori ir specialiai laužyti įstatymus, bet jis yra pajėgus leisti įstatymus ir pats būti įstatymu. Taip ir Kṛṣṇa sukuria įstatymus, bet Pats yra įstatymas, todėl aukščiau bet kokių įstatymų. Kadangi Viešpats nepavaldus guṇoms, jis yra vadinamas nirguṇa („Bhagavad-gīta“ 7.12 komentaras ir 13.15).

Kiekviena iš guṇų yra skirtingas prakṛti pasireiškimas, todėl guṇų poveikis skiriasi. Neišmanymo guṇa pasireiškia kaip dravya šakti arba materialieji elementų bazė, aistros guṇa pasireiškia kaip kriyā šakti arba kurianti bei veikianti energija, dorybės guṇa pasireiškia kaip jñāna šakti - pažinimo arba tikslingumo energija. Tokiu būdu guṇos įtraukia gyvą esybę į priešasčių-pasekmių ciklą. [\[1\]](#)

Žodis sattva reiškia dorybę. Tikslus žodžio vertimas vis dėlto yra egzistencija (sat-tva). Vadinasi dorybės guṇa pasireiškia dalykais, kurie atskleidžia ir skatina egzistenciją, kuri iš prigimties amžina, bet sąlygotame būvyje primiršta.

Žodis rajas verčiamas kaip aistra, potraukis, noras patirti malonumą arba veržimasis veiklai. Etimologiškai žodis rajas kilęs iš veiksmazodžio rañj – nuspalvinti. Vadinasi aistros guṇa pasireiškia dalykais, kurie nuspalvina mūsų egzistenciją, suteikia kitą emociją arba santykį su ja.

Pavyzdžiui, kai mūsų egzistencija nuspalvinama arba pakeičiama, galima manyti, kad kitos būtybės ar daiktai priklauso man ar skirti mano malonumui. Aistros guos labiausiai panaši į spalvotus akinius, kurie pakeičia mūsų pasaulio suvokimą, nors ir nepaslepia jo.

Žodis tamas verčiamas kaip neišmanymas. Tikroji žodžio tamas prasmė - tamsa. Neišmanymas susijęs su tamsa, nes tamsa paslepia dalykus ir neleidžia jų pažinti. Neišmanymo arba tamsos guos nuo mūsų paslepia egzistenciją. „Bhagavad-gītoje“, 14.18 tamo guos vadinama jaghanya – smerktina, nuodėminga. Vadinasi nuodėmė yra veiksmas, paslepiantis nuo mūsų tikrą egzistenciją ir verčiantis tapatintis su negyva materija.

„Bhagavad-gītos“, 14.22 Krosas sattva guos pavadina prakāsam – apšviečiančia, apreiškiančia; rajo guos – pravrtim – skatinančia materialią pažangą, veiklą; o tamo guos – moham – klaidinančia, sukeliančia iliuziją.

Dorybės guos susaisto žmogų laimės ir žinojimo jausmu.

Aistros guos susaisto veikla, ją gimdo nežaboti geiduliai ir norai.

Neišmanymo guos susaisto beprotybe, tingumu ir mieguistumu.

Guos poveikis gyvai būtybei nuolat kinta. Kartais vyrauja dorybės guos, nugalėdama aistros ir neišmanymo, kartais laimi aistros, o kartais neišmanymo guos. Taip vyksta nuolatinė kova dėl pirmenybės.

Kadangi gyvoji būtybė materialioje visatoje yra neveikli, neturi galimybės veikti materialiai, visą veiklą iš tiesų atlieka materialios gamtos guos. Jos priverčia gyvąją būtybę veikti tame kūne, kurį gavo pagal karmą. Niekas negali nei akimirksnio išbūti neveikdamas, kadangi guos priverčia kūną judėti („Bhagavad-gīta“, 3.5). „Bhagavad-gīta“, 3.27 sako, kad iliuzija verčia gyvąją būtybę galvoti, kad ji yra veikiantysis. Tikrasis veikėjas yra guos.

Lygiai taip, kaip iš trijų spalvų: raudonos, mėlynos ir žalios galima sukurti begalybę atspalvių, taip ir šios trys guos suformuoja visa tai, kas regima, juntama ar maštoma visoje materialioje kūrinijoje.

„Śrīmad Bhāgavatam“ 11.25.6 aiškina, kad trys guos valdo mentalitetą „Aš“ ir „Mano“, proto veiklą, jutimo objektus, jusles ir gyvybės orus fiziniame kūne.

Kai žmogus pašvenčia save arthai (materialiai pažangai), dharmai (religingumui) ir kāmāi (malonumams), tikėjimas, turtas ir jusliniai malonumai, kurie gaunami dedant pastangas taip pat parodo trijų gamtos guų sąveiką.

„Śrīmad Bhāgavatam“ 11.25.30-31 sako:

“Materiali substancija, vieta, veiklos rezultatas, laikas, žinojimas, veikla, veikėjas, tikėjimas, sąmonės būvis, gyvybės formos ir paskirtis po mirties remiasi trimis materialios gamtos guomis.”

“O geriausias tarp žmonių, visi materialios būties būviai susiję su besimėgaujancios sielos ir materialios gamtos sąveika. Tai kas matoma, girdima ar tik suvokiama protu, be jokios išimties susideda iš gamtos guų.”

„Bhagavad-gīta“ 18.40 sako, kad nei žemėje, nei tarp pusdievių aukštesnėse planetų sistemose nėra nei vienos būtybės, laisvos nuo trijų guų, kurias pagimdė material gamta.

Žmogus, suvokęs guų poveikį bei supratęs Aukščiausio Viešpaties padėtį, kaip transcendentalią guoms, pasiekia dvasinę Kūnos būtį („Bhagavad-gīta“, 14.19). Todėl kiekvienas turėtų pakilti virš trijų guų, susijusių su materialiu kūnu ir taip išsivaduoti nuo gimimo, mirties, senatvės ir ligų.

Materialios guos priverčia gyvąją būtybę įgyti tam tikro tipo kūną, gimti aukštesnėse arba

žemesnėse planetose („Bhagavad-gīta“, 14.18).

Guos taip pat veikia mūsų tikėjimą („Bhagavad-gīta“, 17.3). Iš tiesų tikėjimas Dievu kyla iš dorybės guos. Šiame materialiam pasaulyje nėra nieko tyro, taip pat ir tikėjimo. Tyra dorybė reiškia transcendenciją, tačiau kadangi dorybė niekuomet nebūna tyra materialiam pasaulyje, mūsų tikėjimas taip pat skiriasi pagal priemaišas, kurias turime.

Netgi pasiaukojimo tarnystė – bhakti yoga – kol nėra tyra, yra veikiama guų. Pasiaukojimo tarnystę galima atlikti su entuziazmu, pasipūtus ir nenoriai. Tai guų poveikis. Tyra pasiaukojimo tarnystė visuomet yra aukščiau guų, tačiau ji atsiskleidžia lygiai tiek, kiek nuoširdžiai gyvoji būtybė kreipiasi į Kūrėją, priimdama dvasinio mokytojo prieglobstį.

Nors dorybės guos laikoma aukščiausia, žmogus neišsivadavęs iš guų poveikio negali pažinti Kūrėjo. „Bhagavad-gīta“, 7.14 sako:

*daivī hy e ā gu a-mayī
mama māyā duratyayā
mām eva ye prapadyante
māyām etā taranti te*

„Sunku nugalėti šią dievišką mano energiją, kurią sudaro trys materialios gamtos guos, bet lengvai ją įveikia tie, kurie atsidavė Man.“

Dorybės guos – kelias į transcendenciją

Kaip ten būtų, nors dorybės guos pagalba ir nepažinsime Kūrėjo, visuomenė vis dėlto turėtų puoselėti dorybės guos. „Bhagavad-gītos“, 14.17 komentare Prabhupāda sako, kad jei norime visuomenę išvaduoti iš neatsakingumo, turime mokyti žmones dorybės, kadangi dorybės guos veikiamas žmogus mato daiktus, kokie jie yra. Jei žmonės pasieks dorybės guos lygį, visuomenėje klestės taika ir ramybė. Praktikuodamas Kūrėjas Sąmonę dorybės guose žmogus pakyla virš guų poveikio ir pasiekia tyrą dorybę - śuddha sattvą. Tokio žmogaus savybės aprašytos „Bhagavad-gītos“, 14.22-25 posmuose. Jis nejaučia niekam neapykantos ir prisirišimo. Jo netrikdo materialių savybių poveikis. Tad kelias į transcendenciją eina per dorybę. Pasiekęs dorybę ir suvokęs savo tikrąją padėtį („Aš esu amžinas Kūrėjo tarnas“),

žmogus gali pasiekti Kūno buveinę.

Todėl, kad įveiktų aistros ir neišmanymo guoų poveikį, kiekvienas žmogus turi praktikuoti tik tuos dalykus, kurie yra dorybės guos įtakoje.

„Śrīmad Bhāgavatam“ 1.2.24 sako:

*pārthivād dāruṃ o dhūmas
tasmād agnis trayīmayaṃ
tamasas tu rajas tasmāt
sattvaṃ yad brahma-darśanam*

„Malkos yra žemės transformacija, tačiau dūmai yra geresni už žalias malkas. Tačiau ugnis yra dar geresnė, kadangi jos dėka galima gauti aukštesnių žinių nešamą [atliekant vedinius aukų atnašavimus] naudą. Panašiai aistra yra geriau už neišmanymą, tačiau dorybė yra geriausia, nes jos dėka galima suvokti Absoliučią Tiesą.“

Kaip įveikti guos?

„Śrīmad Bhāgavatam“ 11.13.1 Kūna sako:

„Trys materialios gamtos guos: dorybė, aistra ir neišmanymas, susiję su materialiu intelektu, o ne su dvasine siela. Ugdant materialią dorybę galima nugalėti aistros ir neišmanymo guos, o ugdant transcendentinę dorybę galima išsivaduoti netgi iš materialios dorybės.“

Norint išsiugdyti transcendentinę dorybę neišvengiamai reikia bendrauti su transcendentalistais, arba šventomis asmenybėmis. Jie gali apvalyti mus nuo aistros, neišmanymo ir net materialios dorybės.

„Bhagavad-gītoje“ 14.26, Kūna sako:

mā ca yo 'vyabhicāre a
bhakti-yogena sevate
sa gu ān samatīyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

„Tas, kuris visiškai pasinėręs į pasiaukojimo tarnystę Man, nepaisydamas jokių aplinkybių, iš karto įveikia materialios gamtos guas ir pasiekia transcendencijos pakopą.“

GUŲ POVEIKIS: PAGRINDINĖS CHARAKTERISTIKOS

NEIŠMANYMAS: kvailumas, beprotybė, iliuzija, inercija, mieguistumas, tingumas.

AISTRA: beribiai, nekontroliuojami troškimai ir viltys, įtemptos pastangos, aistra, prisirišimas prie materialios karminės veiklos bei prie jos vaisių.

DORYBĖ: santykinis tyrumas, švytėjimas, laimė, laisvė nuo nuodėmingų reakcijų.

„Śrīmad Bhāgavatam“ 11.25.2-5 išvardina visų guų pagrindines savybes:

DORYBĖ:

- 1) śama - proto kontrolė;
- 2) dama - juslių kontrolė;
- 3) titikā - pakantumas,

- 4) īkā - sugebėjimas skirti gera nuo blogo,
- 5) tapa - pareigingumas,
- 6) satyam - teisingumas,
- 7) dayā - gailestingumas,
- 8) smṛti - praeities ir ateities stebėjimas;
- 9) tuṣṭi - pasitenkinimas;
- 10) tyāga - didžiadvasiškumas, kilnumas;
- 11) asphā - julinio pasitenkinimo atsisakymas;
- 12) śraddhā - tikėjimas guru ir kitais bona fide autoritetais;
- 13) hrī - gėdos jausmas, atlikus blogą veiksmą;
- 14) dayā-ādi - labdaringumas, paprastumas, nuolankumas, etc.
- 15) sva-nirvṛti - pasitenkinimas savyje.

AISTRA:

- 1) kāma - materialūs troškimai;
- 2) īhā - pastangos;
- 3) mada - akiplėšiškumas;
- 4) tī - nepasitenkinimas pasiekus tikslą;
- 5) stambha - klaidingas pasipūtimas;
- 6) āśī - prašyti pusdievius materialių dalykų arba materialios pažangos;
- 7) bhidā - laikyti save geresniu ar išsiskiriančiu iš kitų;
- 8) sukham - juslinis pasitenkinimas;
- 9) mada-utsāha - narsa ir entuziazmas apsvaigus;
- 10) yaśa -prīti - pomėgis savęs šlovinimui;
- 11) hāsyam - polinkis juoktis iš kitų;

12) vīryam - savo vyriškumo ir jėgos demonstravimas;

13) bala-udyama - spręsti apie teisumą pagal jėgą (kas stipresnis tas ir teisy).

NEIŠMANYMAS:

1) krodha - nepakantus pyktis;

2) lobha - šykštumas;

3) an tam - melaginga kalba (nesiremiant šventraščių autoritetu);

4) hi sā - priešiškas; neapykanta su prievarta;

5) yācñā - parazitavimas;

6) dambha - veidmainystė;

7) klama - chroniškas nuovargis;

8) kali - barniai;

9) śoka-mohau - sielvartavimas ir paklydimas;

10) vi āda-ārtī - nelaimingumas ir klaidingas nusižeminimas;

- 11) nidrā - mieguistumas;
- 12) āśā - betiksliai klaidingi lūkesčiai;
- 13) bhī - baimė;
- 14) anudyama - tingumas, pastangų nebuvimas.

KITI POŽYMIAI

ASKEZĖ

TAMAS: atliekama kvailai, kankinant save ar norint sunaikinti kitus ar jiems pakenkti.

RAJAS: atliekama iš puikybės, siekiant pagarbos bei šlovės, netvirti ir nepastovūs rezultatai.

SATTVA: atliekama su tikėjimu ir be materialios naudos troškimo. Kūno askezė pasireiškia švarumu, paprastumu, celibatu, ne-prievarta, pagarbos reiškimu pusdieviams, brāhmanams ir dvasiniam mokytojui. Kalbos askezė pasireiškia teisinga, malonia, neįžeidžiančia kalba, su nuorodomis į autoritetus.

Proto askezė pasireiškia pasitenkinimu, paprastumu, rimtimi, savitvarda ir būties apvalymu.

ATSIŽADĖJIMAS

TAMAS: atsisakoma priskirtų pareigų dėl iliuzijos.

RAJAS: atsisakoma priskirtų pareigų dėl baimės ar dėl keliamų rūpesčių.

SATTVA: atsisakoma materialaus bendravimo ir potraukio veiklos rezultatams, kadangi veikla atliekama iš pareigos, todėl kad turi būti atlikta.

AUKOS

TAMAS: atliekamos be tikėjimo, prieštaraujant šventraščių nurodymams, neplatinant pašventinto maisto, be mantrų kartojimo ir be atlyginimo šventikams.

RAJAS: atliekamos su pasididžiavimu, siekiant materialios naudos.

SATTVA: atliekamos kaip pareiga, sutinkamai su šventraščių nurodymais ir nesitikint atlyginimo.

GARBINIMO OBJEKTAS

TAMAS: vaiduokliai ir dvasios.

RAJAS: demonai, galingos asmenybės, apsišaukėliai dievai.

SATTVA: pusdieviai, beasmenė Dievo koncepcija.

GILĖJANT

TAMAS: pasireiškia tamsa, migla, neveiklumas, beprotybė ir iliuzija.

RAJAS: vystosi stiprus prisirišimas, karminė veikla, neįvykdomi norai ir siekiai.

SATTVA: visi kūno vartai nušvinta žinojimu.

GYVŪNAI

TAMAS: beždžionė (gims kaip žmogus valdomas neišmanymo).

RAJAS: liūtas (gims kaip žmogus valdomas aistros).

SATTVA: karvė (gims kaip žmogus valdomas dorybės).

LABDARA

TAMAS: duodama atsainiai, be pagarbos, netinkamu metu ir netinkamoje vietoje, nevertai asmenybei, pavyzdžiui lošėjams ar girtuokliams.

RAJAS: duodama tikintis atlygio ar dėl karminių rezultatų, nenoriai.

SATTVA: teikiama iš pareigos, nelaukiant atlygio, tinkamu laiku ir tinkamoje vietoje bei jos vertam žmogui.

LAIMĖ

TAMAS: akla savęs pažinimui, nuo pradžios iki pabaigos yra apgaulė, kylanti iš mieguistumo, tingumo, iliuzijos, vedanti į degradaciją.

RAJAS: grindžiama jusliniu pasitenkinimu, gaunama juslėms susilietus su juslių objektais, ji pradžioje yra tarsi nektaras, bet ilgainiui virsta nuodais.

SATTVA: patiriama iš vidaus, iš pradžių atrodo tarsi nuodai, o vėliau – tarytum nektaras, ir ji pažadina žmogų savęs pažinimui.

NIRGUNA: laimė, kuri patiriama iš santykių su Viešpačiu.

MAISTAS

TAMAS: nešvarus, beskonis, nešviežias, sugedęs, sukeliantis kančią, pagamintas iš atliekų ar daugiau nei prieš tris valandas, valgio likučiai nuo kitų, mėsa, žuvis, kiaušiniai ir alkoholis.

RAJAS: per aštrus, sūrus, rūgštus, kartus, aitrus, sausas bei karštas. Toks maistas suteikia momentinį malonumą, bet vėliau sukelia ligas, kančias ir nelaimes.

SATTVA: ilgina gyvenimą, apvalo būtį, suteikia jėgų, sveikatos, laimės bei pasitenkinimo. Švarus, sotus, sultingas, riebus, sveikas, skanus, įgytas be pastangų. Pieno produktai, grūdai, cukrus, vaisiai ir daržovės.

MEDŽIAI IR AUGALAI

TAMAS: Eglė, grybai.

RAJAS: svogūnai, česnakai.

SATTVA: mango, nimbo medžiai, bananai.

MIEGAS

TAMAS: Miegas gilus, be sapnų.

RAJAS: Daug sapnuojama.

SATTVA: Sąmonė budri, miegas negilus, sąmonė prieš miegą ir po jo nepakinta, nedegraduoją.

PAROS METAS

TAMAS: naktis.

RAJAS: diena.

SATTVA: ankstyvas rytas.

PASKIRTIS PO MIRTIES

TAMAS: pragaro pasauliai ir gyvūnų karalystė.

RAJAS: bendravimas su trokštančiais rezultatų žemės planetose. Gimsta žmonėmis.

SATTVA: rojaus planetos, išminčių pasauliai, kilni šeima žemėje.

POVEIKIS PROTUI IR INTELEKTUI

TAMAS: Dingsta aukštesnė sąmonė, nesugeba sukaupti dėmesio, protas sutrikęs, pasireiškia depresija ir neišmanymas.

RAJAS: Atmintis ir protas klysta dėl aktyvios veiklos, nesugeba jausmų atskirti nuo jų objektų, nesveiki įvairūs kūno organai, neramus protas.

SATTVA: Sąmonė švari, jausmai atsiskyrę nuo materijos, būdamas materialiam kūne nejaučia baimės dėl kūno padėties, atsiskyręs nuo proto problemų.

REZULTATAS

TAMAS: bukumas, kvailumas, pasinėrimas į sielvartą, per daug miega, paniręs į klaidingas viltis, naudoja prievartą.

RAJAS: įgyja separatistinę dvasią, tampa aktyvus, sunkiai dirba dėl garbės ir sėkmės įtvirtinimo, jaučia nerimą ir kovingumą.

SATTVA: Žmogus įgyja ramybę, teisingumą, žinias ir kitas vertybes.

RYŽTAS

TAMAS: kuris nesiekia toliau sapnų, baimės ir sielvarto, niūrumo ir iliuzijos.

RAJAS: skatina nuolat siekti karminių rezultatų religijos, ekonomikos ir jauslinio pasitenkinimo srityse.

SATTVA: stiprinamas nuolatinės jogos praktikos, valdo proto, prānos bei juslių veiklą.

SĄLYGOTUMAS

TAMA guos a susaisto beprotybe, tingumu ir mieguistumu.

RAJO guos a susaisto veikla, ją gimdo nežaboti geiduliai ir norai.

SATTVA guos a susaisto žmogų laimės ir žinojimo jausmu.

SOCIALINĖ PADĖTIS

TAMAS: šūdros (kojos) – fizinis darbas, tarnavimas kitiems.

RAJAS: Kā atriyai (rankos) – didvyriškumas, jėga, ryžtas mūšyje, išradingumas, drąsa, kilnumas ir sugebėjimas vadovauti; taip pat vaišyos (liemuo) – žemdirbystė, prekyba, karvių apsauga.

SATTVA: Brāhmanai (galva) – ramybė, savitvarda, asketiškumas, švara, kantrybė, sąžiningumas, žinios, išmintis ir religingumas.

SPALVOS

TAMAS: mėlyna ir juoda;

RAJAS: raudona;

SATTVA: balta (geltona);

SUPRATIMAS

TAMAS: Laiko bedievystę religija, o religiją bedievyste, pakerėtas iliuzijos ir tamsybės, visuomet krypsta klaidinga linkme.

RAJAS: suklaidintas, iškreiptas ir netobulas. Negali skirti tarp religijos ir bedievystės, tarp teisingo veiksmo ir klaidingo.

SATTVA: protingai sugebantis skirti, remiasi šventraščių nurodymais, žino ką daryti ir ko nedaryti, ko verta bijoti ir ko neverta, kas saisto ir kas išvaduoja.

TIKĖJIMAS

TAMAS: glūdintis bedieviškoje veikloje.

RAJAS: nukreiptas į karminę veiklą.

SATTVA: nukreiptas į dvasinį gyvenimą.

NIRGUNA: tikėjimas pasiaukojimo tarnyste Viešpačiui.

VEIKIANTYSIS

TAMAS: neskiria gero nuo blogo, jo veikla prieštarauja šventraščių nurodymams, materialistiškas, užsispyręs, linkęs meluoti, greitas įžeisti kitą, tingus, niūrus ir visada delsia.

RAJAS: apakintas asmeninių troškimų, prisirišęs prie darbo ir prie darbo vaisių, trokštantis jais naudotis, godus, pavydus ir nešvarus, blaškomas džiaugsmo ir liūdesio.

SATTVA: Atlieka pareigas be prisirišimų, užmiršęs netikrą ego, su didžiu ryžtu ir įkvėpimu, jis vienodai sutinka ir sėkmę, ir nesėkmę, valdomas dorybės guos.

NIRGUNA: atlieka veiklą atradęs Viešpaties prieglobstį.

VEIKLA

TAMAS: atliekama iš iliuzijos, pavydo ir neapykantos, nepaisant šventraščių nurodymų, negalvojant apie tai, kad ateityje ji žada nelaisvę ir prievartą, sukelia kitiems kančias.

RAJAS: atliekama su didelėmis pastangomis, norint patenkinti savo troškimus, kylančius iš netikro ego, siekiant malonumo.

SATTVA: reglamentuota ir atliekama be potraukio, meilės ar neapykantos, netrokštant karminių rezultatų. Atliekama kaip auka Viešpačiui.

VEIKLOS REZULTATAI

TAMAS: vystosi kvailumas.

RAJAS: kančia, vystosi godumas.

SATTVA: rezultatai švarūs, vystosi žinojimas.

VIETA

TAMAS: vieši namai, skerdyklos, lošimo namai, restoranai.

RAJAS: Miestas, kaimas.

SATTVA: miškas.

NIRGUNA: šventykla ar šventa vieta, kur gyvena Viešpats.

ŽINOJIMAS

TAMAS: skatinantis polinkį vienai veiklos rūšiai kaip visų svarbiausiai ir vienintelei, neatspindintis tiesos ir labai skurdus, skatinantis kūniškus poreikius, tokius kaip valgymas, miegas, dauginimasis ir gynimasis bei primenantis gyvulių žinojimą.

RAJAS: sukelia spekuliatyvias doktrinas ir teorijas, per kurias kūnas matomas kaip esmė, o sąmonė kaip laikinas šalutinis kūno produktas, atmeta amžinos dvasinės sielos egzistavimą viduje.

SATTVA: viena dvasinė esmė regima visose gyvose būtybėse, nors jos susiskaidžiusios į daugybę pavidalų.

ŽINIOS

TAMAS: žinios apie materialią gamtą (prāk tam - materialistinės).

RAJAS: žinios apie kūną ir jo poreikius (vaikalpikam – dualistinė gyvenimo samprata „Aš“ ir „Mano“)

SATTVA: žinios apie išsivadavimą, apie vienovę (kaivalyam – vienovė, Absolutas).

NIRGUNA: žinios susijusios su Aukščiausiu Dievo Asmeniu.

ŽMONIŲ TIPAI

TAMAS: rāk asai

RAJAS: asuros

SATTVA: suros

ATSIDAVIMO TARNYSTĖ 3 GUOSE:

Tyra pasiaukojimo tarnystė yra aukščiau guų, tačiau tokia pasiaukojimo tarnystė gali būti pasiekta tik išsivadavus iš guų poveikio. „Bhagavad-gīta“ 18.54:

*brahma-bhūtaḥ prasannātmā
na śocati na kāṅkṣati
samaḥ sarveḥ u bhūteḥ u*

mad-bhakti labhate parām

„Kas pasiekia transcendentinę padėtį, tas išsyk patiria Aukščiausią Brahmaną ir jį užlieja džiaugsmas. Jis niekada nesisieloja, nieko netrokšta, yra vienodas visoms gyvoms esybėms. Tokiame būvyje jis gauna teisę pasiaukojęs tyrai tarnauti Man.“

Tačiau, kol nepasiektas tyros tarnystės Kōkai lygis, reikia mokytis Jam tarnauti tuo kūnu ir protu, kurį mes turime. Tokia pasiaukojimo tarnystė yra veikama guų.

Pasiaukojimo tarnystė gali būti atliekama su

- a) SATTVA: žinojimu,
- b) RAJAS: dėl materialių emocijų ar proto išgalvojimų,
- c) TAMAS: aklai.

Paprastai pasiaukojimo tarnystė pradžioje yra sumišusi su įvairiais motyvais, tokiais kaip siekimas išsivaduoti, smalsumas, materialūs troškimai, tačiau atliekant pačią pasiaukojimo tarnystę, bėgant laikui šie motyvai sunyksta ir bhaktas pasiekia pakopą, kada garbina ir tarnauja Kōkai su transcendentiniu žinojimu. Kol tokia pakopa nepasiekta, turime stengtis pasiekti bent dorybės lygį, kuris pasireiškia per žinojimą.

„Śrīmad Bhāgavatam“, 3.29.10 komentare sakoma, kad pasiaukojimo tarnystė dorybėje, aistroje ir neišmanyme gali būti padalinta į 81 kategoriją. Yra devynios pasiaukojimo tarnystės rūšys ir jos veikiamos 3 guų sudaro 27. Padauginę jas iš trijų (kiekvienai guai po tris tipus, kurie

išvardinti žemiau) gauname 81. Yra klausymasis dorybėje, aistroje ir neišmanyme. Taip pat kartojimas, etc.

„Śrīmad Bhāgavatam“ 3.29.8-10:

abhisandhāya yo hi sa

dambha mātsaryam eva vā

sa rambhī bhinna-d g bhāva

mayi kuryāt sa tāmasa

„Pasiukojimo tarnystė atliekama žmogaus, kuris yra pavydus, pasipūtęs, linkęs į prievartą, piktas ir siekiantis išsiskirti, laikoma neišmanymo guoje.“

Śrīdhara Svāmio komentaras:

Trys tamasa bhaktų tipai: tie, kurie garbina siekdami prievartos (hi sa), kurie garbina su veidmainyste (dambha) ir tie, kurie garbina su pavydu (mātsarya).

*vi ayān abhisandhāya
yaśa aiśvaryam eva vā
arcādāv arcayed yo mā
p thag-bhāva sa rājasa*

„Bhaktas separatistas, kuris laiko save pačiu geriausiu bhaktu, kuris siekia šlovės ir turtų pasinaudodamas Viešpaties malone, kuris garbina Dievybes siekdamas malonumo, laikomas aistros guoje.“

Śrīdhara Svāmio komentaras:

Trys tipai rājasa bhaktų: tie, kurie garbina trokšdami juslių tenkinimo (viā aya), kurie garbina trokšdami šlovės (yaśas), ir tie, kurie garbina trokšdami turtų (aiśvarya).

*karma-nirhāram uddīśya
parasmin vā tad-arpa am
yajed ya avyam iti vā
p thag-bhāva sa sāttvika*

„Kai bhaktas garbina Viešpatį, siūlydamas jam savo veiklos rezultatus, tam, kad išsivadotų nuo materialios veiklos pančių, jo pasiaukojimo tarnystė yra dorybės guoje.“

Śrīdhara Svāmio komentaras:

Trys tipai sattvika bhaktų: tie, kurie garbina trokšdami sunaikinti nuodėmes, kurie garbina trokšdami patenkinti Viešpatį, ir tie, kurie garbina trokšdami atlikti savo pareigas.

Padauginę šiuos devynis motyvus iš pasiaukojimo tarnystės metodų skaičiaus (9) gausime iš viso 81 pasiaukojimo tarnybos, atliekamos materialių guų įtakoje, rūšį.

Pasiaukojimo tarnystę galima atlikti su entuziazmu, pasipūtus ir nenoriai.

mad-gu a-śruti-mātre a

*mayi sarva-guhāśaye
mano-gatir avicchinnā
yathā gaṅgāmbhaso 'mbudhau*

*lakṣmī bhakti-yogasya
nirguṇasya hy udāhṛtam
ahaituky avyavahitā
yā bhaktiṁ puruṣottame*

„Transcendentinė tyra pasiaukojimo tarnystė pasireiškia tuomet, kai žmogaus protas spontaniškai patraukiamas pokalbių apie Kūrėją, Jo vardo, šlovės ir žaidimų. Lygiai taip pat, kaip Gangos upė be kliūčių teka į vandenyną, taip ir tokia pasiaukojimo ekstazė nepertraukiama jokių materialių sąlygų teka link Aukščiausio Viešpaties.“ („Śrīmad Bhāgavatam“ 3.29.11-12)

---

[1] ŚB 2.5.19